

Van onze redactie

WILLEMSTAD - De maand meikende een absurde uitstoot van zwaveldioxide en fijnstof door de Isla-raffinaderij met waarden waarbij de door de World Health Organization (WHO) vastgestelde maximumwaarden verbleken. Dat schrijft Stichting Schoon Milieu op Curaçao (Smoc) in een analyse van de metingen die bekend zijn voor de afgelopen maand. „Het lijkt de overheid weinig te schelen, maar Smoc wel: de uitstoot van zwaveldioxide (SO₂) en fijnstof (TSP,

Hoge uitstoot TSP

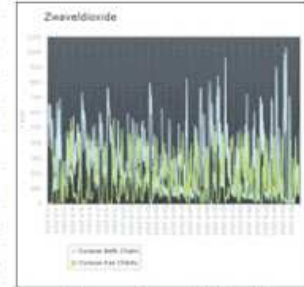
zoals bijvoorbeeld de groene aanslag op huizen) is absurd”, aldus SMOC.

„De mensen onder de rook laten almaar blijken dat ze het zat zijn. Smoc werd afgelopen maand dan ook overspoeld met telefoontjes van bezorgde mensen. De bezorgdheid van deze mensen onder de rook is terecht, zo blijkt althans uit eerste metingen. Ter hoogte van Beth Chaim en Kas Chikitu werden de WHO-normen

voor SO₂ 'tig' keer overschreden (10 minuten-gemiddelde van 500 microgram/m³; 24 uurs-gemiddelde van 20 microgram/m³). Opvallend is ook de uitstoot van TSP (Total Suspended Matter) die Smoc zorgen baart, met name voor de ouderen onder ons. De uitstoot van TSP was, zo blijkt uit eerste metingen, fors. Voor TSP lijkt dit haast een record te zijn afgaande op de piek van rond de 600.”

Zowel in kranten als op sociale media werden de afgelopen maand verschillende foto's geplaatst van groene aanslag op huizen, hekken en zelfs de grafzerk van wijlen politiek leider van Pueblo Soberano (PS) Helmin Wiels.

Minister Bernard Whiteman (PS) van Gezondheid, Milieu en Natuur heeft nog altijd geen reactie gegeven op de meldingen en ook het onderzoek naar de groene aanslag dat reeds vorig jaar werd beloofd door de minister, is nog niet uitgevoerd.

De grafieken van de meetstations bij Beth Chaim en Kas Chikitu. FOTO SMOC

KLACHT TEGEN WHITEMAN

WHITEMAN,

Van een onzer verslaggevers

Willemstad - Eind deze week zullen een paar bewoners van Wishi bij het medisch tuchtcollege een klacht indienen tegen de PS-minister van Gezondheid, Milieu en Natuur. Dat heeft Kenneth Valpoort, vakbondsman en bewoner van Wishi tegenover deze krant bevestigd.

Whiteman wordt aangeklaagd omdat hij als minister met een medische achtergrond, niets onderneemt tegen de gezondheidsklachten die wijkbewoners hebben als gevolg van de uitstoot van de raffinaderij, zo legde Valpoort uit. „De bewoners weten niet wat voor giftige stoffen ze inademen. Er wordt gezegd dat de uitstoot van de raffinaderij vanadium bevat, de gezondheid van veel mensen staat op het spel.” Volgens Valpoort gaat het niet alleen om de overlast van de groene smurrie waar de laatste weken zoveel om te doen is geweest. Bewoners uit wijken die veel overlast hebben van de uitstoot van de raffinaderij, laten via de lokale media en Facebook meer en meer van zich horen. Ook worden foto's geplaatst van de aanslag van de groene substantie.

Minister Whiteman en premier Asjes bezochten Wishi vorig jaar nadat een bewoner in een radioprogramma klaagde over de overlast van de groene smurrie. De Milieudienst adviseerde de minister dit jaar naar aanleiding van een klein onderzoek van de dienst vorig jaar, om een extern laboratorium onderzoek naar de substantie te laten doen.

'Schokkende gevolgen voor Curaçao van vervuiling'

Van een onzer verslaggevers
WILLEMSTAD - De resultaten van een promotieonderzoek over de gezondheidsrisico's van de petrochemische industrie zijn schokkend voor Curaçao. Dat schrijft de stichting Schoon Milieu op Curaçao (Smoc) op haar website. Het gaat over een onderzoek van Erin Pulster van de University of South Florida, die vorig jaar promoveerde op haar proefschrift 'Assessment of Public Health Risks Associated with Petrochemical Emissions Surrounding an Oil Refinery'.

Haar onderzoek werd medegefinancierd door het Environmentaal Fund Netherlands Antilles (Mina Fund) en ondersteund door het Avila Beach Hotel en Curaçao Sea Aquarium. De Isla-raffinaderij staat centraal in het onderzoek. De gevolgen van de uitstoot van zwaveldioxide (SO₂), fijn stof (PM) en zogeheten polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK's) zijn alarmerend. Bij Beth Chaim en Kas Chikitu worden waarden gemeten die tot de hoogste ter wereld behoren. Dit terwijl de uitstoot wereldwijd juist daalt met soms wel 50 procent. Vol-

gens het onderzoek werden bij Beth Chaim in 2014 concentraties gemeten die meer dan 200 keer hoger waren dan bij een Italiaanse fabriek en vijf keer hoger dan het gemiddelde in de Verenigde Staten in 2013.

Ook de uitstoot van PAK's behoorde in 2015 tot de hoogste ter wereld, aldus Pulster. Haar conclusie is dat er meer onderzoek nodig is om de gezondheidsrisico's in kaart te brengen.

Smoc hekelt de Staten en de regering van Curaçao die volgens de stichting 'helemaal niets' doen voor de mensen in Hababai, Wishi/Marchena en Buena Vista.

2

Antilliaans Dagblad Dinsdag 4 oktober 2016

Curaçao

Weer flink affakkelen door Isla

Van een onzer verslaggevers

WILLEMSTAD - De Refineria Isla Curaçao heeft gisterochtend flink afgefakkeld, als gevolg van een falende catcracker. Uit voorzorg werden de leerlingen van de Pablo Duarteschool wederom naar huis gestuurd.

Automobilisten onderweg naar Willemstad konden in de ochtenduren een grote vlam en dikke zwarte rookontwikkeling boven de Isla waarnemen. Volgens Isla-woordvoerder Henny Cornelia had dit te maken met de zogeheten wetgascompressor die automatisch werd uitgezet, nadat het beveiligingssysteem een technisch mankement had

gesignaleerd. Cornelia stelde dat het nog onbekend was wat de oorzaak was van het euvel.

Als gevolg moesten de overgebleven gassen, die niet meer gecompriëerd konden worden, worden afgefakkeld, wat tot de extreme rookontwikkeling leidde. De productie van de catcracker, kort voor fluid catalytic cracking, is tot een minimum terug-

Bij de Isla-raffinaderij was gisteren in de ochtenduren een grote vlam en een dikke zwarte rookontwikkeling te zien.
 FOTO ANTILLIAANS DAGBLAD

gebracht om de hoeveelheid geproduceerd gas te verminderen en de geluids- en stankproblemen zo veel mogelijk te minimaliseren. Namens de raffinaderij verontschuldigde de woordvoerder zich voor de ontstane overlast.

Deze overlast heeft onder andere geleid tot een wederom

voertijdig sluiten van de Pablo Duarteschool in Buena Vista. Die school is momenteel bezig met het ontwikkelen van een evacuatieplan, als gevolg van de vele voertijdige sluitingen door de overlast, waarbij de leerlingen kunnen worden vervoerd naar een andere locatie, wanneer de ouders niet in staat zijn om ze

voertijdig van school te halen. Stichting Smoc, die fel gekant is tegen de vervuiling van de Isla, heeft ook gereageerd op de hevige rookontwikkeling van gisterochtend. In een persbericht roept de stichting de regering op om de raffinaderij geheel stil te leggen, totdat het probleem weer is opgelost.

Van een onzer verslaggevers

WILLEMSTAD - De luchtvervuiling die wordt veroorzaakt door de Isla-raffinaderij, is nu ook bekend bij het Duitse publiek, na een uitgebreid artikel van de *Deutsche Press Agentur* afgelopen woensdag, dat gisteren werd overgenomen door de grootste krant van Europa, de *Bild*.

Het artikel in de Duitse pers rept van de Curaçaose raffinaderij, die 'volledig is vervallen' en alle internationale normen met betrekking tot luchtvervuiling overschrijdt. Het artikel put hierbij uit recent onderzoek van de University of South Florida, dat stelt dat Curaçao in de top tien staat van regio's met de grootste chemische uitstoot ter wereld. Daarnaast is Andreas Noethen, de auteur die onlangs op het eiland was om verslag te doen over de Isla, vernietigend

Duitse pers laakt Isla

over de lokale politiek en is hij van mening dat de politiek 'verpulverd' is door de broze regeringscoalities, vele partijen en veroordeling van Statenleden. Over de Isla stelt hij: „Tot nu toe lijkt niemand te weten hoe het verder moet met de installaties.” Noethen citeert minister van Verkeer, Vervoer en Ruimtelijke Planning (VVRP) Suzy Camelia-Römer (PNP), die stelt: „We werden geconfronteerd met de beslissing: ga verder met de raffinaderij of zonder haar. We kozen voor met de raffinaderij.”

De auteur waagt zich er niet aan een direct verband te trekken tussen de Isla en het toerisme, anders dan dat hij stelt

dat het toerisme gebaat is bij een ongerepte natuur. Hij meldt dat Air Berlin medio augustus besloot om gedurende de wintermaanden twee directe verbindingen per week vanuit Düsseldorf te verzorgen.

Volgens stichting Smoc, die veelvuldig wordt aangehaald in het artikel, verslechtert het internationale imago van Curaçao alleen maar verder, hoewel op dit moment niet kan worden bepaald of enige imagoschade zal leiden tot minder Duitse bezoekers. Gisteren berichtte deze krant dat de aangekondigde reorganisatie van Air Berlin geen enkele invloed zal hebben op de vluchten naar Curaçao, zoals verklaard door de vertegenwoordiger van de maatschappij alhier, Lars den Brabander.

De vraag is of de negatieve berichtgeving in de nabije toekomst enige invloed zal hebben op de reisplannen van het Duitse publiek. Peter van Leeuwen van Smoc denkt van wel. „De internationale media geven nu steeds meer aandacht aan de vervuiling hier, dat gaat als een olievlek uitbreiden.” Hij zegt dat er steeds meer melding wordt gemaakt van stankoverlast in de beoordelingen van diverse hotels die onder de rook liggen.

Zoals bekend is Smoc fel gekant tegen de raffinaderij vanwege de zware luchtverontreiniging en de volgens de stichting lakse houding van de politiek hiertegen. „Geen enkele politieke partij spreekt zich uit tegen de raffinaderij, allemaal zeggen ze voorstander te zijn van het schonere Liquid Natural Gas (LNG). Maar zolang er niet fors geïnvesteerd wordt in de komende vijf jaar, zullen we een vervuilende raffinaderij blijven houden, alleen dan van schonere brandstoffen.”

Advertentie

HR Netwerk Curaçao 7th Edition Event

'Happiness at Work'

Keynote speakers: **Gea Peper & Alexander Kjerulf**

Date & Time: Friday, October 14, 2016

9.00 AM - 17.00 PM (Followed by a drinks reception)

Location: Santa Barbara Beach & Golf Resort

Cost: NAf. 325,- p.p.

Ask for our group discount at 4 or more registration per organization.

Registration: hrnetwerkcuracao@gmail.com (no later than October 10, 2016)

Payment: Banco di Caribe # 31048701 to: HR Netwerk Curaçao; stating your name + organization + HR Event 2016

Audience: Everyone interested in a happy and productive work environment

Pablo Duarte weer geëvacueerd wegens overlast Isla

Leerlingen die de school verlaten terwijl er zich donkere rookwolken ontwikkelen.

WILLEMSTAD — De Juan Pablo Duarte School in Buena Vista moest vandaag wederom de deuren sluiten wegens rookoverlast die werd veroorzaakt door de Isla-raffinaderij. Omstreeks 12.30 uur zijn alle leerlingen en docenten naar huis gestuurd. Er zijn meerdere leerkrachten onwel geworden, zo bevestigt de woordvoerder van het ministerie van Onderwijs, Tico Vos.

De woordvoerder meldt dat de raffinaderij de school niet heeft geïnformeerd over de situatie wat hij ten zeerste betreurt.

Isla-woordvoerder Henny Cornelia heeft verklaard dat de zwarte rookontwikkeling te wijten was aan het feit dat de Wetgas-compressor door een automatisch ingebouwd veiligheidssysteem uitviel. "Ze hebben slechts de pers hiervan op de hoogte gebracht. Oftewel, ze zijn alleen bezig met public relations en niet met de situatie rondom de school en de kinderen."

Vos was vanmiddag aanwezig op de school om onder meer te bespreken wie er, indien nodig, aansprakelijk kan worden gesteld voor de vervoerskosten. "De kinderen konden ditmaal worden opgehaald maar het kan

ook voorkomen dat dat eerder op de dag niet mogelijk is en dat we ze tijdelijk ergens anders moeten onderbrengen totdat de ouders wel in staat zijn hun kinderen af te halen. De vervuiler moet hiervoor opdraaien."

De school, gevestigd aan de Santo Domingoweg, heeft regelmatig last van de stank- en/of rookoverlast door Isla. Hij hoopt dat het evacuatieplan deze week zal worden afgerond.

*Zie ook op pagina 3
'Affakkelen levert zwarte
rookontwikkeling op na
uitval Wetgas-compressor'*

Vanochtend reikten de vlammen metershoog de lucht in.

Claim om mislopen bod op Marriot Lionstone zet juridische actie door

26 leerlingen ziek bij Pablo Duarte School

WILLEMSTAD — Begin deze week zijn er 26 leerlingen van de Pablo Duarte School ziek geworden ten gevolge van de rookoverlast van de Isla-raffinaderij. Dat bevestigt Tico Vos, woordvoerder van het ministerie van Onderwijs.

De leerlingen hadden last van verschillende gezondheidsklachten waardoor de school zowel maandag als dinsdag werd geëvacueerd, zoals deze krant reeds heeft bericht. Vos heeft inmiddels feedback ontvangen op het evacuatieplan voor de school aan de St. Domingoweg in Buena Vista. In het plan is onder meer vastgelegd dat er sprake moet zijn van kortere lijnen, zodat de school eerder kan worden geïnformeerd over dergelijke situaties bij de Isla.

Afgelopen maandag viel de Wetgas-compressor uit door een automatisch ingebouwd veiligheidssysteem, wat zwarte rookontwikkeling tot gevolg had. Officieel gezien is de procedure als volgt, vertelt Vos: "De Isla verwittigt de Milieudienst, die vervolgens de secretaris-generaal van de minister

van Gezondheid, Milieu en Natuur (GMN) inlicht. De GMN-minister neemt dan contact op met de minister van Onderwijs, waarna Dienst Openbare Scholen (DOS) akkoord krijgt om de school te informeren over de goedkeuring voor sluiting en dan is het al te laat. Een lang traject, waardoor de school afgelopen maandag pas rond het middaguur tot evacuatie overkon gaan. De vraag is zodoende in hoeverre Isla bereid is om duidelijkheid te scheppen wanneer er iets gaat gebeuren", aldus de woordvoerder.

Verder is in het plan ook geformuleerd wie er aansprakelijk kan worden gesteld voor de vervoerskosten, indien de leerlingen tijdelijk ergens anders moeten worden ondergebracht totdat ouders in staat zijn hun kinderen op te halen. Er wordt

ook onderzocht hoe de evacuatie en inventarisatie van de aanwezigen moet worden uitgevoerd. Een rapportage van het aantal zieken naar aanleiding van de rook maakt tevens onderdeel uit van het plan. Er zou volgens Vos een meetapparaat ter beschikking moeten worden gesteld, zodat de scholen zelf metingen kunnen verrichten.

Kortom, het risico en de preventiemaatregelen moeten beter worden gedefinieerd.

"Het is geen kwestie van de schuld willen geven, maar de vervuiler moet het initiatief nemen wanneer er gezondheidsklachten zijn." Ten slotte moet er ook worden gekeken naar het probleem wat hiermee samenhangt: de sluiting van de school en hoe de lessen moeten worden ingehaald. Binnen twee weken zal het plan worden besproken met DOS, de onderwijsminister, Refineria Isla, de Milieudienst en de directeuren van de drie scholen in de omgeving van raffinaderij.

Leerlingen Juan Pablo Duarte geëvacueerd

WILLEMSTAD — De leerlingen van Juan Pablo Duarte VSBO zijn vanmiddag om 12.30 uur vanwege de stankoverlast, vermoedelijk veroorzaakt door de Isla-raffinaderij, geëvacueerd. Dat bevestigt Tico Vos, woordvoerder van het ministerie van Onderwijs tegenover deze krant.

Het is niet bekend of leerlingen of docenten door de stank onwel waren geworden. De

school, gevestigd aan de Santo Domingoweg, heeft wel vaker last van de stankoverlast door Isla. In januari dit jaar werden de leerlingen ook al een paar keer naar huis gestuurd. Het ministerie van Onderwijs verklaarde het toen beu te zijn: "Dit kan zich niet blijven herhalen", stelde woordvoerder Tico Vos. Hij was vanmiddag niet bereikbaar voor commentaar.

Bij de Isla-raffinaderij was vanmiddag geen woordvoerder beschikbaar om uitleg te

geven over de oorzaak van de stankoverlast. In januari heeft een inspecteur van het ministerie van Gezondheid, Milieu en Natuur verklaard dat de toen veroorzaakte overlast als belangrijke reden een gedraaide windrichting had.

W
w
di

Tromp: Sin voornemei